

Tale, der kan høres over hele Kirken, der ved Altergangen ofte er mere fylbt, end ved den almindelige Søndagstjeneste. Der er ingen Forskrifter om, hvad Skriftetalen skal indeholde; der er kun foreskrevet, hvormed den skal endes, iøvrigt kan den være saa fri, som nogen Prædiken eller Ordets Forlyndelse, og der mangler saaledes ikke Leilighed for Præsten til at prædike ogsaa paa det fremmede Sted for dem, der have begjært hans Tjeneste til Altergang. Hvad den egentlige Prædiken angaaer, skal jeg gjøre opmærksom paa en meget væsentlig Ting, nemlig, at den lille Kreds af Folk i et Sogn, der har søgt en udenfogens Præst til Sjælesørger, eller den, til hvem de ville slutte sig, igunden slet ikke er tjent med, at han kommer og prædiker for dem; thi Prædikenen høres ogsaa af de Tilhøreres Sympathi, Meddeeltagelse, Tro og Bøn, som ere samlede ved den almindelige Tjeneste. De, der have sluttet sig til Præsten og elste ham, ville just ønske at høre ham prædike i sin egen store Menigheds Midte; de ville føle sig dobbelt tiltalte derved og netop frabede sig de smaa Prædikener hjemme, hvor Forholdene og Omstændighederne give det hele en ganske anden og langt mindre betydningsfuld Karakter for det religiøse Liv. Nu blev der bemærket, at Præsten mangler Leilighed til at forkynde Ordet under en saadan mere heimlig og stille Form i en engere Kreds, idet der blev henkastet Tvivl om, hvorvidt det var tilladt en Præst at holde gudelige Forsamlinger i en anden Præsts Sogn, naar han der havde Tilhørere eller Tilhængere, som havde løst Sognebaand til ham. Jeg maa atter her beklage, at den ærede Rigsdagsmand ikke har kjendt Meget til Forholdene paa Landet, hvor blotte kirkelige Forhold have udviklet sig; thi havde han det, vilde han vide, at det skeer hver Dag, som oftest paa en bestemt Ugedag paa hvert Sted, at en Præst, der har Folk i et fremmed Sogn, som have løst Sognebaandet til ham, samles med dem hos en eller anden af de Mænd, der have bedst Leilighed dertil, og der holder Vibellesning og anden gudelig Forsamling med dem. Dette er imidlertid egentlig en Erfars med Hensyn til de Bemærkninger, der bleve gjorte, og jeg seer ikke

at de have væsentlig Indflydelse paa Lovforlagets egen Opfattelse og Skæbne.

I Henseende til Opfattelsen af det holder jeg mig saaledes til, hvad jeg før utrede, at jeg finder Forlaget aldeles overflødig, efterat den kongelige Anordning er udkommen, og at jeg kun med Hensyn til den sidste Paragraf forbeholder mig at stille et Endringsforslag, ifald Loven gaaer over til anden Behandling, da jeg i modsat Fald skal træffe andre Forholdsregler. Som sagt, den nævnte Paragraf er den eneste, som jeg vil understøtte.

Carlson: Jeg har med Tilfredsstillelse hørt den ærede Kultusminister udtale, at en saa nyttig Anordning som den af 2den Oktober 1862 neppe vil blive udsat for at blive taget tilbage, og jeg har med saa meget større Fornøielse og Glæde hørt det, som det er mig velbekjendt, at før end den udkom og paa den Tid, den udkom, var der ikke saa blandt de danske Præster, som ansaae den for meget betænkelig og meget uheldig. Jeg kan ikke andet end tillige glæde mig over, at den ærede Kultusminister har erkjendt, at denne kongelige Anordning griber forandrende ind i Kirkeforfatningen; det er altsaa en Forandring i Kirkeforfatningen, den være nu liden eller stor, som han anerkjender, der er fremkommen ved den. Nu troer jeg ganske vist, at det er tvivlsomt, om det, naar den overhovedet frembringer nogen Forandring, da vil kunne forenes med den Bestemmelse i Grundloven, som findes i § 80, hvor det hedder: „Folketjens Forfatning ordnes ved Lov.“ Jeg har vel hørt, at den ærede Kultusminister i det Mindste synes at antage, at derved maatte fortaaes: Kirken Forfatning ordnes engang for alle ved en organisk Lov, men jeg kan ikke ansee § 80 i Grundloven som en saadan Løsteparagraf. Udtrykket „ved Lov“ vil findes i forskjellige andre Paragrafer, hvor det forekommer mig at være aldeles utvivlsomt, at det ikke kan bethyde Ordning engang for alle ved en stor organisk Lov. Det hedder vel i § 83: „De fra Folketjens afvigende Troessamfundts Forhold ordnes nærmere ved Lov“, og denne Paragraf synes